

هنر ساخت روابط:

تحلیل رفتار کاربردی برای اعتلای زندگی اجتماعی
افراد دارای اختلال طیف اوتیسم

تألیف

میچل تابمن

رون لیف

جان مک ایچین

با همکاری:

مارلین دریسکول، بی.جی فریمس، آلن کیم، میان، جاستین لیف،
کارن مک کینون، تریسی پارکر، جولیا پیکاک، جان رافیوز،
جولید سالتوکلاروگلو و آندره وکس

ترجمه

شیرین ارمغان

میچل تابمن، رون لیف و جان مک ایچین

هنر ساخت روابط

تحلیل رفتار کاربردی برای اعتلای زندگی
اجتماعی افراد دارای اختلال طیف اوتیسم

ترجمه: شیرین ارمغان

فروست: ۱۵۴۵

ناشر: کتاب ارجمند

صفحه: ۱۱۰ میلاد، نانه

مدیر هنری: سمان ارجمند

سرپرست تولید: محبوبه باغچه‌بان

ناظر چاپ: سعید خانکوش

چاپ و صحافی: نشر نیزار

چاپ اول، فروردین ۱۳۹۹، ۱۱۰ صفحه

شابک: ۹۷۰-۲۰۰-۶۰۰

این اثر، مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف، ناشر، نشر یا پخش یا غیره کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

www.arjmandpub.com

رده‌بندی کنگر: RJ ۵۰۶

رده‌بندی دی‌ی: ۶۱۸/۹۲۸-۱۸۲

شماره کتابخانه ملی: ۵۹۶۴۱۶

مرکز پخش: انتشارات ارجمند

- دفتر مرکزی: تهران بلوار کشاورز، بین خ کارگر و ۱۶ آذر، پلاک ۲۰، تالین ۴۰، ۸۸۹۸۲۰۴۰
- شعبه مشهد: ابتدای احمدآباد، پاساژ امیر، انتشارات مجد دانش، تلفن ۰۵۱-۱۴۴۱۰۰۰
- شعبه رشت: خ نامجو، روبروی ورزشگاه عضدی، تلفن ۰۳۳۳۳۲۸۷۶-۰۳
- شعبه بابل: خ گنج افروز، پاساژ گنج افروز، تلفن ۰۱۱-۳۲۲۲۷۷۶۴
- شعبه ساری: بیمارستان امام، روبروی ریاست تلفن ۰۹۱۱۸۰۲۰۰۹۰
- شعبه کرمانشاه: خ مدرس، پشت پاساژ سعید، کتابفروشی دانشمند تلفن ۰۸۳-۳۷۲۸۲۰۴۴

بها: ۵۸۰۰۰ تومان

با ارسال پیامک به شماره ۰۲۱۸۸۹۸۲۰۴۰ در جریان تازه‌های نشر ما قرار بگیرید:

ارسال عدد ۱: دریافت تازه‌های نشر پزشکی به صورت پیامک

ارسال عدد ۲: دریافت تازه‌های نشر روان‌شناسی به صورت پیامک

ارسال ایمیل: دریافت خبرنامه الکترونیکی انتشارات ارجمند به صورت ایمیل

فهرست

۷	درباره مؤلفان
۱۴	مقدمه

بخش اول: اوتیسم و مهارت‌های اجتماعی

۱۹	۱. برای دانی و مهارت‌های اجتماعی؟
۲۷	۲. تعامل آموزش
۵۹	۳. گروه‌های مهارت های اجتماعی
۷۱	۴. نوجوانی و اجتماع شدن
۱۰۳	۵. دوستی‌های حقیقی
۱۱۷	۶. ارزیابی مهارت‌های اجتماعی در کودکان دارای اختلال طیف اوتیسم: راهنمای کاربر
۱۳۹	۷. تدوین برنامه آموزشی: تحلیل راهبردی و تحلیل تکلیف
۱۷۷	۸. طبقه‌بندی مهارت‌های اجتماعی

بخش دوم: برنامه آموزشی مهارت‌های اجتماعی برای افراد دارای اختلال طیف اوتیسم

۱۹۹	۹. آگاهی اجتماعی
۲۳۹	۱۰. ارتباط اجتماعی
۲۶۷	۱۱. تعامل اجتماعی
۳۴۳	۱۲. یادگیری اجتماعی
۳۶۹	۱۳. همزادپنداری اجتماعی
۳۹۹	منابع
۴۰۷	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی
۴۱۱	واژه‌نامه فارسی به انگلیسی

مقدمه

نیمرخ بالینی افراد دارای اختلال طیف اوتیسم (Autism Spectrum Disorder-ASD) ضعف ارتباط، مهارت‌های اجتماعی و همچنین الگویی از رفتارهای تکراری و کلیه‌ای را نشان می‌دهد. بااینکه بیشتر تلاش‌های پژوهشی و آموزشی متمرکز بر حوزه مهارت‌های ارتباطی (درک زبان و صحبت کردن) هستند، اما بر اساس نتایج پژوهش‌های علمی آسیب محوری در این اختلال آسیب مهارت‌های اجتماعی است. فقدان و ضعف مهارت‌های اجتماعی منجر به تنهایی، انزوا و افسردگی افراد دارای این اختلال می‌شود و فرصت‌های اجتماعی و امکان یادگیری از این موقعیت‌ها را کاهش می‌دهد. ناتوانایی‌های اجتماعی کیفیت زندگی افراد دارای ASD را پایین می‌آورد. بااین حال در بیشتر مواقع مداخله برنامه‌ریزی درمانی، آموزش و پژوهش متمرکز بر دیگر زمینه‌های آسیب‌دیده افراد است (از جمله مهارت‌های ارتباطی و شناختی) و درمان کاستی‌های اجتماعی در اولویت‌های مدی قرار می‌گیرد. تاریخچه پژوهش‌های انجام‌شده بر روی روش درمانی تحلیلی رفتار (تجزیه و تحلیل رفتاری-ABA: Applied Behavior Analysis) نیز مؤید این ادعا است و از سهم کمتر مهارت‌های اجتماعی در برنامه درمانی افراد دارای اختلال طیف اوتیسم خبر می‌دهد. تفاوت بین فواید پژوهش‌های انجام‌شده بر روی مهارت‌های اجتماعی و حوزه مهارت‌های ارتباطی چیست؟

اما چرا؟

یک جواب ممکن برای این سؤال ماهیت مهارت‌های اجتماعی است. مهارت‌های ارتباطی بااینکه پیچیده هستند، مشخص کردن آنها و کاربستشان در مفهوم‌پردازی، تحلیل تکلیف، برنامه‌ریزی و درنهایت درمان آسان‌تر است؛ اما درک و دستیابی به اقدامات درمانی در حوزه مهارت‌های اجتماعی دشوارتر است. مهارت‌های اجتماعی متشکل از اجزای بسیار زیاد و درهم‌تنیده هستند. درک این مهارت‌ها هم به‌صورت

مجزا و هم در ترکیب با دیگر اجزا آسان نیست. به عبارتی می‌توان آنها را به دود تشبیه کرد، غیر قابل دسترس اما قابل مشاهده که اتاق را پر می‌کند اما نمی‌توان آن را به چنگ آورد و محدود نگاه داشت.

علاوه بر اینکه این مهارت‌ها ظریف و دارای چندین جنبه هستند، ماهیت انحصاری و انفرادی آنها نیز از دیگر عواملی است که دشوارشان می‌سازد. هر فردی که درگیر تعامل اجتماعی باشد، بنا بر ویژگی‌های شخصی ماهیت متفاوت و مجزایی را به آن تعامل می‌بخشد. این امر هم در یک تعامل ساده مانند تکان دادن سر و سلام کردن هنگامی که دو نفر از کنار هم رد می‌شوند مشهود است و هم در یک تعامل پیچیده و سطح بالا مانند خواستگاری کردن. آموزش مهارت‌های اجتماعی مانند درست کردن یک لیوان شکست، دوباره ساختن و به هم چسباندن صدها قطعه به شیوه‌ای صحیح و کارآمد است که به صرف زمان بسیار زیاد و تلاش صبورانه نیاز دارد؛ ولی در نهایت باینکه نتیجه کار چنین شبیه لیوان است، امکان دارد به‌طور مؤثری آب را در خود نگاه ندارد. آموزش اجزای ساده و روان مهارت‌های اجتماعی باید همگام با برنامه‌ریزی برای استفاده مفید و مؤثر آنها در موقعیت‌های اجتماعی پیش رود. آموزش مهارت‌های اجتماعی نیازمند صرف وقت و تلاش فراوان و همچنین تجربه و تخصص درمانگر است؛ ولی باین وجود ارزش قبول این رجات را دارد.

تلاش این کتاب تسهیل فرآیند پیچیده و دشوار ارتقای مهارت‌های اجتماعی است. اطلاعات و محتوای این کتاب بر پایه ده‌ها سال تجربه درمانی و پژوهشی مؤلفان بنا شده است و ضمن مشخص کردن نیازهای اجتماعی افراد دارای اختلال طیف اوتیسم، متخصصان و خانواده‌ها را در امر درمان و آموزش آنها یاری می‌بخشد. ما به‌خصوص در این کتاب تلاش کرده‌ایم تا خلا موجود در امر برنامه‌ریزی ارزشی در حوزه مهارت‌های اجتماعی را پر کنیم.

این کتاب اطلاعات مهمی راجع به مهارت‌های اجتماعی و افراد دارای اختلال طیف اوتیسم (مثلاً فصل‌های ۱، ۴ و ۵)، راه‌های سنجش قابلیت‌ها و تدوین برنامه‌ها (مثلاً فصل‌های ۶ و ۷)، برنامه و محتوای آموزشی مهارت‌های اجتماعی (مثلاً فصل ۸ و بخش دوم) و روش‌ها و ابزار آموزش و برنامه‌ریزی در حوزه مهارت‌های اجتماعی (مثلاً فصل ۲، ۳، ۴ و ۵) فراهم می‌کند.